

Szerkesztési iroda:
Csik-Szereda
Molnár József ügyvéd
irodájában.
hová küldendő a lap szellemi
részét illető minden köz-
lemény.
Kiadóhivatal:
Györgyjakab Márton
könyvkereskedése,
hova az előfizetési pénzek és
hirdetési küldendők.

CSIKI LAPOK

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI
HETILAP.

Előfizetési ár:
Égész évre 4 frt.
(Külföldre) 6 frt.
Félévre 2 frt.
Negyedévre 1 frt.
Hirdetési díjak
a legolcsóbban számíthatnak.
Bélyegdíjért külön minden
beiktatásnál 30 kr.
Nyiltéri cikkek
soroként 20 kr-ért közöl-
tetnek.

Megjelenik minden szerdán.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
MOLNÁR JÓZSEF.

Egyes lap ára 10 kr.

Politikai zűrzavarok.

A bécsi politikai zavarok most az évnek vége felé kezdenek átcsapni a magyar politikai viszonyokra is. Miután előre látható, hogy Bécsben parlamentáris uton a provisorium nem mehet keresztül, nyilvánvaló, hogy a magyar parlament legközelebb azon életbe vágó kérdés felett kell, hogy tanácskozzék, hogy az 1867. XII. t.-czikkben szabályozott közpülygi intézményt miképen és mivel fogja helyettesíteni. Ez az óriási és nehéz feladat az, a mely politikai körünket meglehetősen zavarba hozta.

Nem lehet ugyanis tagadni azt, hogy azok a lelkiismeretes politikusok, a kik Deák Ferencznek u. n. közjogi kiegyezését Magyarország érdekében levőnek tartják, most összetett kézzel gondolkoznak, hogy miután a kiegyezési mű nem állotta ki még csak a félezázados gyakorlati élet kritikáját sem, valjon egyáltalában lehetséges-e az Ausztria és Magyarország közötti viszonyokat a külfölddel szemben olyan módon rendezni, mint azt az eddigi politikai élet megengedte.

Nézetünk szerint ugyanis Deák Ferencz művének egyik legfontosabb kiindulási pontja az volt, hogy miképen lehessen állandósítani Magyarország alkotmányos kormányzását, nehogy a mindenkori uralkodók kedvet kapjanak az alkotmányos életet felfüggeszteni. Az öreg Deák Ferencz ennek megakadályozására találta ki az eddig fennállott azon rendszert, a mely szerint a közös ügyek elintézésének módja alkotmányos módon nemcsak Magyarországon megtartatott, hanem Ausztriában is.

Most azonban Ausztriában csütörtököt mondott az alkotmányos kormányzás és így Magyarországra az a nehéz feladat vár, hogy ha kell, ideiglenesen is szabályoztassék az ügy. nev. közpülygek elintézése oly módon, a mely legalább Magyarországon megfelel az alkotmányos kormányzásnak. Ez oly ne-

lész kérdés, mely minduntalan politikai és kormányzási kösziklák által van veszélyeztetve, s habár a mai kor politikusai csak a mindennapi életnek élnek és alkotásait egy évnél tovább terjedő időre nem akarják fentartani, a mai parlamentnek mostani eljárása oly praecedens képez, a melynek jó, vagy rossz megoldásától függ a jövő nemzedéknek nyugodtabb vagy nyugtalanabb megéithetése.

Ez az ok az, a mi miatt erősen fáj a nagyképtű politikusoknak a feje, a mely körülményhez hozzájárul egy másik fontos mozzanat, mely azonban csupán csak a kivitel tekintetében aggasztja a miniszterelnököt.

A szélső baloldal ugyanis elhatározta, hogy a közpülygek ideiglenes elintézésének tárgyában benyújtandó törvényjavaslat ellenében nagyszabású obstrukciót fog megindítani. Mindenképen megakarja akadályozni azt, hogy a veszedelmes praecedens képező ideiglenes intézkedés törvényerőre emelkedjék.

Ha számításba vesszük az idő rövidségét, mely a parlamenti tárgyalásra rendelkezésre áll, nem lehetetlen, hogy ezt keresztül lehet vinni. Amde nézetünk szerint ez nehéz és veszedelmes politikai akció. Mert az obstrukciónak helye van abban az esetben, hogy ha az kereskedő vitetik, azután okvetlenül bekövetkezik a personális unió. Ugy de mindenki tudja, hogy ez a jelenlegi politikai viszonyok közt, s a jelenlegi országgyűlési párt meggyőződésük szerint ki nem vihető és ha pedig nem vihető keresztül, kérdeznünk kell, hogy mi éretik el az obstrukcióval? Semmi más, mint esetleg a kormánynak azon már itt-ott hangoztatott eljárásra való kényszerítése, hogy esetleg az ideiglenes intézkedést az osztrák kormánnyal a magyar országgyűlés utólagos jóváhagyása reményében megkötö.

Oly nagy sérelme lenne ez alkotmó-

nyunknak, hogy szinte beláthatatlanoknak tartjuk annak következményeit.

Ezek azok az okok, a melyek a politikai zűrzavart jelenleg Budapesten magas fokra emelik és méltán felhívják ugy az ellenzéknek, mint a kormánypártnak a figyelmét arra, hogy a legnagyobb óvatossággal kezdjék meg minden irányban az akciót.

Egy párton kívüli.

A gyergyói küldöttség.

Gyergyó-Szentmiklóson a f. évi július hó elején a gyergyói községek részvétele mellett egy nagygyűlés volt, mely elhatározta, hogy Gy.-Szentmiklóson felállítandó állami algimnázium, illetőleg meglevő polgári iskolájának ilyenre való átalakítása ügyében kérelmezni fog a nagymélt. közoktatásügyi miniszter urnál s a kérvény ányújtására egy küldöttséget alakított. E küldöttségből a következők jelentek meg a kihallgatáson: Mikó Bálint főispán ur ó méltóságának vezetése mellett Mikó Árpád főispán, Jánossi Sándor törvészéki elnök Nagy-Szebenből, Lázár Menyhért, dr. Györffy Gyula, dr. Egyedi Arthur, Várossy Gyula országgyűlési képviselők, Ferenczy Károly gyergyókerületi esperes, Szentpéteri János hitelintezeti igazgató, Görög Joáchim plebanos, Nagy Tamás főszolgabíró, Csiky Dénes nagybirtokos, dr. Tiltscher Éde ügyvéd, Simon Balázs községi főbíró, Csergyó Gyula községi főjegyző, Urmánczy János nagybirtokos (Toplicza), dr. Szini János orvos, Oláh Alajos bíró (Szarhegy), Melik Bogdán, Dobribán János nagybirtokos, Lázár Antal kereskedő (Remete), dr. Bocskor Béla megyei ügyész, Köllő Miklós akadémiai szobrász

A küldöttség nov. 27-én déli 12 óraker tisztelt Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter ur ó nagyméltóságánál. A vezető és szószóló a főispán ur ó méltósága volt, ki ecsetelte Gyergyónak az állami gimnázium iránti mozgalmát és óhaját, előadta, hogy a küldöttség a Székelyföld egy tekintélyes vidékének s 50 ezer lakosságának nevében jelent meg, hogy feltárja kulturális szükségletét, mely szerint ezen exponált nagy vidéken egy állami középiskola elodázhatatlan községet képez. Gyergyó nevében kéri tehát, hogy a miniszter ur ó nagyméltósága legyen kegyes a Gyergyó-Szentmiklóson levő államilag segélyezett polgári iskolát állami algimnáziummá át-

A „CSIKI LAPOK” TÁRCZÁJA.

A szegény Mátyás.

— Életkép a börtönből.

Miért nevesem szegénynek? Mikor anyagilag nem volt az, mert hiszen az első gazdák egyike volt falujában — neki voltak a legszebb lóvai, tehenei s a dohánybevaltó hivatalhoz is ó adta be a legtöbb és legpirosabb dohányt, melynek árából adója levonása után is marad annyi, hogy félre is tehetett belőle.

Meg asz után szép, jó családja is volt, életrevaló, gondos, takarékos felesége, egy szép serdülő fia és viruló menyecske leánya; s Mátyás még alig volt 40 éves, máris unokát ringatott térdéin.

Megvolt egész boldogsága, jóléte és becsülete, néhány év mulva bíró is lehetett volna falujában, mely állás egyike a nép szeretete és bizodalmanak, — midőn egy váratlan szerencsétlenség mindent megsemmisített; házi boldogságot, megelégedést és becsületet, s ezek nélkül mit ér már most a gazdaság is?

Volt ugyanis Mátyásnak egy hássártos sógora, ki a feleségének vette el a testvérét, ki szinte jó módú gazda ember volt, hanem jobban szerette a Söntés melletti lócsát az ivóban, mint az otthoni patkát a bubos mellett.

Ezen rossz szokása miatt Jóska sógornak igen sok kellemetlensége volt feleségével, ki őt rendetlen életre miatt igen sokszor pirongatta, mire Jóska sógor rendszeren dühös lett és a feleségét gyakran meg is ütlegelte, ki tőrte, amíg tőrhetette az ütlegelést, de végre rendszeren megszaladt előle és testvéréhez menekült, ki a szomszédban lakó szegény Mátyás felesége volt.

Egy farsangi este Jóska sógor szokása szerint

ismét részegen jött haza a falu kocsmájából és szokás szerint ismét összerperelt a feleségével, s midőn az nem szünet meg vele nyelvelni, ütőszköz után nyult és a sarokban álló fejszét kapta fel, mire a menyecske látva a veszedelmet, kiugrot az udvarra s áttörve magát a liceum kerítésén, Istenre kérte néjét rejtsse el férje bosszúja elől, mert az agyon akarja őt ütni.

A jó testvér a padra küldötte fel üldözött nővérét és hogy az ott még nagyobb biztonságban érehesse magát, még a padra járó létrát is elvette helyéről és szivdobogva várta a bekövetkezendő eseményt.

Pedig ha tudta volna szegény jó Borcsa mi fog mindjárt következni, nemcsak dobogott volna a szíve, hanem meg is repedt volna.

Alig hogy elbujtatta az üldözött asszonyt, alig hogy az betudta magát ázni a kukoricaszár alá, már ütötték a kaput, már dörömbölt Jóska sógor a fej szével a kis ajtón, szidva, káromkodva embert s világot, s halállal fenyegetve elszökött feleségét.

Mátyás nem tudott az egész dologról semmit. Ó éppen az istállóban almozott a jószág alá, mikor a kaputéseket meghallotta s még a vasvillat is kezében felejtette, úgy ment ki a nagy lármára. s látta az udvaron állani reszkető feleségét s hallotta az éktelen káromkodást és fenyegetést az utczáról.

„Be ne ereszd kedves párom, mert megöli Apolót, igérd meg, hogy be nem ereszted“.

„Ne félj feleség, nem jön az ide ma, holnap pedig majd csendesebb lesz, csak te eredj be a házba, nem neked való azt a csunya beszédet hallani“.

Borcsa engedett ura parancsának és bement, Mátyás pedig egyenesen a kis ajtóhoz lépett, mely belülről be volt reteszelve.

„Ki az, mit akar? — kérdezé csendesen a kívülről dörömbözöt.“

„No, csak hogy itt vagy, te házasságrontó nyavalyás, hiszen veled is lesz mindjárt számolni valóm, csak gyere ki.“

„Éjne Jóska sógor, de mérges vagy, csak nem haragszol talán rám, hogy még engem is fenyegetsz?“

„Gyere hát ki, ha van „mersz“ benned, te ravaszabb a rókanál, gyávább a nyulnál, te anyámasszony katonája“.

Mátyás erős, izmos, bátor ember volt, termete majd nem egy öl magas, széles munkabíró vállakkal, erős edzett karokkal, ki csak mosolygott Jóska sógor fenyegetésén, a ki alig ért neki a vállá közepéig.

Hanem már akkor, mikor közöttük a szóváltás megkezdődött, egy csoport kíváncsi ember gyűlt a ház elébe, nem azért, hogy a veszedelmet csitítsa, hanem hogy a veszekedés végét megtudja és gyönyörködjék a mások kárhozatán.

Mert minék avatkoznék a más dolgába, arra való az előjáróság, az előjáróság pedig sohasem ér a helyszínére annak idején, hanem rendszeren akkor midőn már megvan a veszedelem.

Most hangok hallatszottak már a tömegből, nem mer kijönni, Mátyás fél Jóskától, anyámasszony katonája.

Mátyás restelte nagyon, hogy őt gyáva embernek tartják, pirult a tömeg röhögésén és tartott attól, hogy rajta szárad a bolondul ráadott csúf név, s örök gyalázként fogja azt hordani fia, unokája és minden maradéka, mint az már elég gyalázas szokás a mi magyar fajú népünkél.

Megígérte ugyan feleségének, hogy nem ereszti be a dühögő embert, de azt nem ígérte meg, hogy

alakítani s az ez iránti kérvényt kegyesen fogadni.

A miniszter ur ó nagyméltósága a legnagyobb szívesseggel s az érdeklődés és jóindulat igazi melegével fogadta a küldöttséget. Válaszában főbb vonásokkal kidomborodtak azon eszmék, melyek kulturpolitikai kormányzását vezetik. A küldöttség és Gyergyó óhaját jogosultnak ismeri s ez az ó működésének és terveinek keretébe beillik, mert működésének alapja az, hogy ott, hol a magyar elem nagy vonzó erőt képvisel, ott ezen elemnek szellemi erejét támogatni, erősíteni kell, hogy a nemzeti műveltség innen sugározzék szét. Az a korábbi politika, melylyel a nemzetiségi helyeken parkodtak állami intézeteket állítani, nem vált be s ó inkább a magyarság erősítését tűzte célul s így kiváló gondot fordít a székelység közoktatásának rendezésére, azon erős hitben, hogy a székelység kulturájának megizmosítása a Királyhágón túl a nemzeti politika erős forrása.

Igaz, hogy középiskolák, különösen gimnáziumok dolgában, mint mondá a miniszter ur ó nagyméltósága, Magyarország elég kedvezően áll, versenyezhet a nyugati országokkal, csak elhelyezésük nem praktikus. Vannak ugyanis 5—6 ezer lakosságú városok, hol 3 középiskola is van, míg egész nagy vidékek, mint Gyergyó is, ilyen iskolát nélkülöznek. A czélszerűbb elhelyezés tervbe van véve s Gyergyó nem fog a számításon kívül esni. Algimnáziumot óhajtanak ugyan, ó azonban elvből nem barátja a csonka gimnáziumnak, de meg van győződve, hogy a gyergyóiak csak örvendeni fognak, ha főgimnáziummá egészítik ki. A polgári iskolák reformja is most van előmunkálában, mert mostani szervezetükben nem felelnek meg valódi céljoknak. Ugyanis valahányszor a kisebb városokba kérnek polgári iskolát, mindig kikötik a latin nyelvnek a taníttatását. Ez pedig nem feladata ezen iskolának. Legyenek meggyőződve — folytatá a miniszter — hogy óhajtauk nálam pártolást talál; azonban azt beláthatják, hogy könnyelműség lenne már most egész határozottsággal eldönteni a kérdést, hanem előbb tanulmányozni fogja azt, a kérdéses iskoláról statisztikát kér, s ha látni fogja, hogy a polg. iskola Gyergyóban gimnáziumot pótol s a csiksomlyói gimnázium tulságosan népes, akkor a kérés teljesülésének mi sem áll utjában s Gyergyó a legjobb reményeket táplálhatja. Ezen értelemben válaszolt a miniszter s a válasz hangja, tartalma, az őszinte jóakarattal teljesen kielégítette, sőt elragadta a küldöttség tagjait s a sikerben egyik se kételkedik. Az erre következő bemutatkozásnál is a miniszter nyájassága, szeretetet sugárzó társalgása is ellenállhatatlan hódítással hatott az ott megjelentekre.

Ezután Zsilinczy államtitkár ur ó méltóságánál tisztelt a küldöttség, a hol szintén a főispán ur tolmácsolta a megjelenés célját. A küldöttség tagjai itthon valóságos elragadtatással és lelkesedéssel szólnak az államtitkár ur előzenyességéről s megnyerő modoráról s arról a jóakaratról, melylyel biztosította őket, hogy óhajtauk teljesülni fog. Mint mondá, a székelynek nem tagadnak semmit se.

A gimnázium érdekében tett első lépés tehát a legkedvezőbbnek mondható s a megvalósulásra a legjobb reményt nyújtja. A közönség jogosultságát, az iskolához fűződő kiváló érdeket, Gyergyónak nagy jelentőségét a nemzeti szellem és művelődés terjesztésében a miniszter és államtitkár urak is hirdették, meggyőződéssel hangoz-

tatták, mind oly jelek, melyek a közel jövőben biztosítják a sikert. A küldöttség tehát nem hiába tette meg a nagy utat s megyénknél azon derék férfiak, kik Gyergyó kulturális érdekeért meghozták ezt a nagy áldozatot, jutalmukat a sikerben bizonyára megfogják találni és Gyergyótól hálás elismerést és köszönetet érdemelnek a hálalzó áldozatért első sorban megyénknél osztatlanul szeretett s ritka jó szívéért általános dicsőítésben részesülő főispánja, ki az eszmének megpendítője s a kivándó sikernek első harczosa s szószólója Gyergyó ügyének; az ó vezetésének köszönheti, hogy oly tekintélyes és imponáló alakban létesülhetett a küldöttség; de hálára kötelezték Gyergyót a többi derek férfiak is, kik a saját költségükön vállalkoztak a hosszú utra. — Örömmel kell felemlíteni azt az önértre hangoló körülményt is, hogy mint ezen alkalommal is észlelhető volt, megyénknél országgyűlési képviselői a magas kormánytól kivették befolyásukat és tekintélyüket; a küldöttség tagjai róluk ezen irányban is a legkedvezőbb tapasztalatot szereztek.

Ezzel kapcsolatosan jelezzük azt az öröndetes hírt is, hogy a magas kormány a gyergyóremetei népiskolák államosítását elhatározta s kilencz tanítót fog oda kinevezni. Január elején pedig Ditróban is megnyílik az állami polgári iskola; így tehát Gyergyó oktatás ügyének fejlődését a magas kormány atyai gondoskodással biztosítja. E szép jövő kezdetének fölébresztője s legbuzgóbb munkása azonban megyénk derek tanfelügyelője, ki a legnagyobb ambícióval és munkássággal kormányozza a megye tanügyét, hogy ennek a szegény székelynek megnyithassa a boldogulás forrásait.

—s—s.

A státus-gyűlés alkalmából.

Az eddigi rom. kath. státus nagy-gyűlését legnagyobb részben az iskolaügy foglalta el. — E tekintetben az idej gyűlés kivételes volt, mivel a tanárok szolgálati és fegyelmi viszonyainak rendezése is ez évben elékerült, de habár ez évben kivételesség okozta a tanügynek nagyobb méretű tárgyalását, méltán kérdezhető, hogy bármikor, bármily körülmények között mi van egy autonóm r. kath. testületre nézve fontosabb, mint éppen az iskola ügy?

Az egyház hitelti és hitéleti kérdésekben abszolút, itt valóban helyesen érintetlennek kell lennie, és az is. Közel kétezer esztendő tisztázta a hitéletkérdéseket s ebben a legnagyobb elmék v. maguk az apostok voltak a döntők. A hitélet pedig szintén oly hosszú idő fejleménye és oly tökéletes és szép formákban nyilvánult, miként egyetlen vallásban v. felkezet hitéletében sem találjuk páriát. Jézus krisztus tanításához sem hozzá tenni, sem abból elvenni nem lehet, épúgy mint a végtelen tért vagy időt kisebbíteni vagy nagyobbítani lehetetlen.

Az egyházi adminisztrálás már inkább kerülhetne az autonómia feladatai közé, de hierarchikus tervezet ezt fölöslegessé teszi.

Tehát csak kettő marad az iskolaügy és a gyonykezelés. Utóbbi-bérletek esetén az eszmék küzdelmét fölöslegessé teszi, saját kezelésében pedig messzemenő szakismeretet kíván. Vagyis kimutatható, hogy az egyház mint oly testület a hol a hivők beleszólását engedi, azon ponton csak az iskolaügyet adhatja előjük, mint olyat a mely valóban mindenkit érdekel.

A nevelés és oktatás oly dolgok, melyre természetből kell lenni minden embernek képessége, tehát általánosságban, a szigoron vett szakkérdésektől eltekintve, tagadhatatlanul mindenkinél kell abhoz érteni. A míg nem voltak iskolák az apa és anya tautilotta meg gyermekét mindenre a mit a jelen és jövő élet kíván és nincs jogunkban azt mondani, hogy azok a társadalmak a melyek így neveltettek rosszabbak voltak miénknél, sőt a mi a jellemességet, az erkölcsi nagy erőt, a hősiességre való képességet aligha fölül nem mutálták századunk társadalmát. Ki képes ma hősiességre? És nem voltak-e elődeink mindnyájan hősök?

1848 iskolát nem látott ifjuságát Kossuth Lajos névtelen félisteneknek nevezi.

A nők erkölcsi nevelése ma Európa szerte megbízhatatlan s ez sajnos, azóta van így, mióta nyilvános intézetekben történik a nők nevelése. Az ember azt várna, hogy művelten nők legyenek erkölcselenebbek, holott a nagyvárosok asszonyai, leányai az ellenkezőt bizonyítják, úgy szintén a társadalom kiváltságosabb osztályai is itt-ott.

Mindez a mellett bizonyít, hogy a nevelés természetből adott tehetsége az apának, anyának, a családnak és így minden embernek. Nem is találunk valamire való apát és anyát, a ki bármily tanulatlan különben, ne tudna helyes, jó nézetet nyilváníttani a gyermekek neveléséről.

Nyilván való, hogy az autonóm egyházi testületek, ha a nevelés kérdéseit teszik feladatukká, minden egyes emberben, a ki tagja a testületnek egy-egy munkásra lelnek, ki tehetsége szerint minden esetre előbbre fogja vinni a nevelés ügyét.

Ime a találkozás. Az egyház más pontokon alig tudna tért engedni hűveinek a beleszólásra és viszont a hívők más ponton alig tudnák magukat érvényesíteni; de a nevelés során az érdekek, a lehetőség és a képességek teljesen össze játszanak. Ezért az erdélyi státus ez évi közgyűlése öröndetes jelenségekben nem volt szegény, az egyedül helyes utat és módot a melyen haladnia kell.

Ennek pedig koronája, hogy egy grófi ágyba született püspök, a kinek születésénél fogva az udvar parkettjében volna helye, el megy a petroszényi pályamunkások gyermekei közé és isteni Mesteréhez hasonlóan maga köré csoportosítja a kisdedeket. Ha volna nemes és magasztos irigység, ez élne most lelkünkben ama felséges gyönyörmiatt, a mit a püspök ur élvezett, midőn saját lelkiismeretének szavát össze hangzani hallotta a kisdedek édes bájós hangjával.

Bátran lehet tehát hozsannát kiáltni azon az uton haladónak, a melyen az erdélyi státus halad. De attól tartunk, hogy ez a tünemény megtartja kivételes jellegét, holott felette óhajtanó, hogy ne csak állandó tüneménye legyen a státus munkásságának, hanem a fejlődés minél magasabb fokát érje el. Miért?

Előbb szólunk, hogy a társadalmak, haladási frázisának azon pontja, mikor csaknem kizárólag a család nevelt, mintha a jellem és erkölcsöség szempontjából jobb lett volna. Mivel a szives olvasó e tekintetben aligha kételkedik, de térszűke miatt is, elállunk a bizonyítástól, bár könnyű volna kimutatni, hogy mikor az emberek közelebb állottak a természethez és ily természetes víványok között hallották az isteni mester tanait és mikor a hatások milliárdját nem rángatták, de oda a fejlődő lelkeket, hamarabb volt lehetséges eltalálni a jelen szilárdághoz szükséges hejes utat. Valamint a rohamos haladás is rontja mai napig az embert, holott ez régebben a konzervatív meg-

hogy ki ne menjen előbe az utcára, pedig bár nette volna bár inkább száradt volna a csúfnév rajta és maradékain mindörökre.

De hát ki tudja a jövőndöt előre Istenen kívül?

Mátyás is szép lassan eltolta a reteszt, kinyitotta a kis ajtót és kilépve a küszöbre, szembe találta magát sógorával, ki az italtól feldühödve, mint a vezetett állat állott a tömeg előtt ékteleu háromkodással ajkain és egy súlyos fejszével kezében.

„Vége az életednek, ha be nem eresztess”, ordított sógorára, „te gyalázatos házasságrontó, állj félre előlem, mert különben meghalsz”.

„Már pedig nem halok sógor, pedig félre sem állok, míg nem tudom, mi a szándékom”, felelt Mátyás nyugodtan.

„Nem parancsolsz te nekem, szabad vagyok a feleségemmel, ura vagyok neki, bírja vagyok neki, itélek felette életre-halálra s ma még meghal valaki.”

„Legyen eszed Jóska sógor és ne csinálj veszedelmet” — caititá Mátyás a feldühödött embert, „menj haza békével és mikorra kialusod magad, a feleséged is otthon lesz”.

De a részegségtől vadállattá aljasodott ember Mátyás caititá szavait gyávaságnak vette s felháborítva a háta mögött csoportosult tömeg egyes felkiáltásaitól, még indulatosabban erőszakolta a bemenetelt a fejszéjét feje felett megforgatva, vérbe forgó szemekkel rohant a kis ajtó felé, hol Mátyás állott a kezében felejtett vasvillával.

„Ne gyere közelebb, be ne lépjél portámon, mert életteddel játszol”. — inté Mátyás a feléje rohánzó részeg embert komoly, fenyegető hangon; de

az, mint a hegyről lerohanó kó, nem látva semmit, nem hallgatva semmire, rohant egyenesen Mátyásnak s egy súlyos vágást mért annak fejére, mi ha megéri, vállig hasította volna alá fejét, de Mátyás idejében beljebb ugrott portájára, s így a súlyos fejsze éle csakis az ajtófélfát érte meg, lehasítva abból egy jókora darabot.

Persze, hogy a nézők jóra való, értelmes emberek, kötelességeket értő polgárok lettek volna, régen megakadál, ozhatták és még kezdetén elfojthatták volna a veszedelmet, mert hiszen világosan látták, hogy egy részeg ember, kezében éles fejszével, más portáját támadta meg minden igaz ok nélkül s nekik egyszerűen a részeg embert lefegyverezni és a község házához kísélniök lett volna kötelességök, ezt azonban nemhogy elmulasztották, hanem még egyes felkiáltásaikkal szarvat is adtak a magánkülvüli állapotban levő részeg embernek, s a megtámadott szegény Mátyás liggadságát is gyávaságra magyarázták már akkor, midőn az a kapuajtót kinyitni vonakodott. Most pedig, midőn a sógora által reá irányzott ütés elől, melyet ha ki nem kerül, életét ontotta volna ki, — udvarára visszaugrott — futásnak tekintve helyeslőleg röhögtek fel s ezáltal még egyrésztől vérszemet adva a megtámadónak, a megtámadottot egyénben keltették fel az ellenállás határozottságát.

Igy történt azután, hogy midőn Jóska sógor a védtelenül maradt nyitva levő kapuajtón visszavonuló sógora után az udvarba benyomult s annak feje felé ismét egy súlyos vágást mért, megmozdult Mátyás kezében a vasvilla, a mivel míg egyrésztől felfogta a reá irányzott ütést, a méltatlanag-

és igazságérzete által felháborítva vissza vágott és a veszedelem végett ért, Jóska sógor ott feküdt végig nyugtózva, mozdulatlanul, tehetetlenül Mátyás udvarán, a vasvilla vaszott vége épen halántékát érte s ezen ütés épen elégséges volt arra, hogy az italtól és méregtől feldühödött embert örökre csendes emberré tegye.

— „Megölte, meggyilkolta sógorát. — Gyilkos! Gyilkos! erőszakos gyilkos!” hangzott az udvarra tóduló kíváncsi emberek ajkairól, kik körülállva a holttestet, dühös tagjártatás közt fenyegetőleg néztek a szegény Mátyásra.

Az pedig állott, mint egy kőbákvány megdermedve az ijedségtől, nem látva, nem hallva semmit, mint a tompa zúgást és sógora elterült holttestét, kinek nyitott üvegesedett szemei merően reá függesztve voltak, míg nyitott ajkán lassu cseppekben szivargott alá a vér az udvart elborító tiszta fehér hóra.

Egy vérfolt a tiszta fehér havon és egypár megüvegesedett nyitva levő szem, voltak Mátyás előtt s ó nem látott mást semmit, nem látta a házból kirohánzó feleségét, ki remegő sikoltással borult vállára nem látta a holttestre boruló sógoronóját, ki szivresesztő jajhangokban öntötte ki fájdalomát, nem látta az ellenzúgó tömeg haragos arcát, ó nem látott mást, mint a néhány csepp vért a havon s a nyitva maradt reá meredő két szem, csak állott, állott némán és mereven, rá nézve ekkor meg volt halva a világ.

(Folyt. köv.)

állapodottsággal volt helyettesítve. S itt nem szabad a haladást kárhoznai, csupán káros hatásai miatt emeltük ki.

A kis családban uralkodó természetes törvényt, a szeretetet helyettesíti a nagy családban uralkodó épen az a törvény, Isten országának örök törvénye a szeretet. Tehát ha a korszak elhozta az idő jelenségét, hogy a nevelés nem hajtható végre a családban, mert az igények ezen fölül állnak, minden esetre legbiztosabb helyettesítője az a testület, a mely ugyan arra a törvényre van építve a mire a család, a szeretetre. Ilyet csak egyet ismernek, Isten országa tanainak, törvényeinek őrzőjét az egyházat.

Ez oly egyszerű következtetés és annyira közvetlen, hogy a ki nem tudja észrevenni, annak hiába beszélünk akármit.

Nem az van itt mondva, hogy ezt a refórmat az egyházba be kell hozni, hisz az egyház attól az időtől fogva, hogy szt. Márk evangélista megalapította az alexandriai kateketa iskolát, mely iskolafaj több helyen virágzott, az egyház nyíltan és kétségtelenül kövesse a Mester példáját, szorgalmasan tanított. Hanem más van itt. T. i. napjainkban nem csak osztályokat, nem csak oljanokat tanítunk a kik tanulni akarnak, hanem tanítunk mindenkit, mert arra mindenkinek szüksége van. Az egyháznak föltétlenül erre az álláspontra kell helyezkedni a mint ezt e b. lapok már régóta hangoztatják, a szellemi részét a nevelésnek magára kell vállalni haladéktalanul. Még pedig úgy, hogy mondjon le arról az egyház, mely szerint csak a vallás tanítás az ő feladata s hogy az emberek műveltsége reá nézve másodrangú kérdés. Igaz, hogy Jézus Krisztus előtt a tudatlanoknak époló, sőt talán nagyobbértéke van mint a tanult művelt embereknek, de ezt nem szabad úgy értelmezni, hogy tehát a tanítás másodrangú, mert először Jézus mondta, hogy „legyetek tökéletesek, mint a ti mennyei atyátok tökéletes” és másodsorban Isten valójában csak műveiből lehet igazán megismerni.

Az egyháznak hivi számára tért kell nyitni, hogy a nagy tanító példáját követve, minden ember foglalkozzék az emberek nevelésének kérdésével és másodsorban az így megteremtett közszellemet minél szélesebb körben kell érvényesíteni. Ez az a mit a róm. kath. státus ez évi közgyűlésén csirázni láttunk s a melyet hatalmas növekedésű tölgység női óhajunk. De éppen ezért is szólalunk fel, hogy külsőleg is rámutassunk a szerencsés irányzatra és támogatói lehessünk a megkezdett jó uton. Az egyház mindent a mit lehet tegyen meg, hogy ő adja a nevelésnek a lelkét és ezt úgy adja meg, hogy minden más erő, miként a testnek erői a léleknek szolgálatára siessenek. Az iskolának a lelke legyen az övé és akkor akárkié legyen a test, mégis övé az iskola.

J.

Felhívjuk lapunk azon t. előfizetőit, kik előfizetési díjaikkal hátralékba vannak, hogy azt mielőbb beküldeni sziveskedjenek.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Kinevezés.** A m. kir. Pénzügyminiszter csik-szépvízi Br. Wardener Arthurt a pénzügyminiszterium számvevőségéhez számellenőrré nevezte ki.

— **Halálozások.** Kovács Elek alpeseres, nyugalmazott kézdi-polyáni plebános, életének 74-ik, áldozásának 44-ik évében, folyó évi november hó 30-án d. e. 11 órakor a baldoklók szentségének áhitatos felvétele után Káson-Ujfaluban egy hetű súlyosabb szenvedés után az Urban elhunyt. Az elhunyt földi maradványai december hó 2-án d. e. 11 órakor helyezték a kásonujfai r. kath. temetőben öröknyugalomra. Nyugodjék csendesen! — Özv. Keresztes Ferencné szül. Fejér Katalin Csik-Szentdomokoson f. hó 4-én reggel 2^{1/2} órakor életének 70-ik, özvegyiségének 15-ik évében végelgyengülés következtében megszűnt élni. Földi részei folyó hó 6-án d. e. 10 órakor helyezték a csik-szentdomokosi kőtemetőbe. Béke poraira!

— **Csikmegye alispánja honvédelemügyi m. kir. Miniszter urtól vett 75001 számú rendelet alapján közhírré teszi, hogy a népfelkelés kötelezettsége alatt álló azon állami polgárok kik népfelkelő kötelezettségüket háboru idején élelmezői tisztviselői minőségben ohajtják teljesíteni a kiképzésük iránti pályázati kérésüket 1898. évi január hó 15-ig a járási szolgabíróshoz (városi tanácsához) hol a pályázati feltételek betekintheők, — szabályszerűen felszerelve — adják be.**

— **A közeledő karácsonyi és újévi ünnepek alkalmából a magy. kir. posta és távirda igaz-**

gatóságától felhívást veszük, melyből a nagy közönség érdekében közöljük a következőket: 1. Pénzt legcélszerűbb postautalvánnyal küldeni, ez azonban szabályszerűleg pecsételt levélben is eszközölhető, de más tárgyakkal egybe csomagolva küldeni sem pénzt, sem ékszert nem szabad. 2. Csomaglásra faládácska, vesszőből font kosár, viaszos vagy tiszta közönséges vászon, kisebb értékű és csekélyebb súlyu tárgyakkal pedig legalább is többrétegű erős csomagoló papir használandó. Ujságpapírba, czukorpapírba s e féle csomagolt tárgy egyáltalában nem fogadható el, valamint oly dobozokban sem, a melyek nem postai csomaglás céljára lesznek készítve s a melyeknek szélei papir vagy vászon szalaggal vannak megragasztva. Pecsételésre csakis vésett pecsétnyomó használandó. 3. A czimiratokban a czimzett vezeték- és keresztneve, esetleges előneve vagy más megkülönböztető jelzése (pl. ifj., özvegy stb.), továbbá polgári állása, foglalkozása és lakhelye, a Budapestre és Bécsbe szóló küldeményeknél ezen kívül a kerület, utca, házszám és lakás (emelet és ajtójelzés is) is kitéendő. 4. A czimet magára a burkolatra kell írni, ha ez nem lehetséges, úgy a czim fatáblácskára, bőrdarabra vagy erős lemezpapírra irandó s ezen czimirat erős zsineggel vagy dróttal a csomaghoz kötéendő. Papirlapokra irt czimeket egész terjedelmében kell a csomagra ragasztani s ezenkívül erős zsineggel többszörösen átkötni. Felette kívánatos, hogy a feladó a nevét és lakását, valamint a czimirat összes adatait m. gában foglaló czédulát a csomagba is elhelyezze. 5. A csomagok tartalma úgy a czimiraton, mint a szállítólevélen szabatosan és részletesen jelzendő; a Budapestre és Bécsbe szóló csomagokon és szállítóleveleken pedig, ha a csomagok élelmiszereket vagy a fogyasztási adó alá eső tárgyakat tartalmaznak, a tartalom mennyiségének tüzetes kiírása is kívánatos (pl. egy darab hurka 2 kiló, egy darab szalona 1^{1/2} kiló, egy darab pulyka 4^{1/2} kiló, 2 liter bor stb.). A tartalom e részletezése a fogyasztási adó kivetése céljából szükséges és a kézbesítést lényegesen gyorsítja. Végül torlódások kikerülése és a csomagoknak még a feladás napján leendő továbbítása végett feltétlenül szükséges, hogy a karácsonyi ünnepek és újév előtt a csomagok még a délelőtti órákban postára adassanak. Kolozsvár, 1897. november 27. Raschka kir. tanácsos, posta és távirda igazgató.

— **Érdekes lelet.** Gyergyó-Tölgyesen Olár Nikuláj a saját telkén, a Nagyrez töve nevezetű helyen szántás közben egy kőbaltát és egy nagy kövült kétfedelű tengeri kagylót talált, melyeket Madaras Imre erdőőr átadott Ferenczy Károly eszperesnek. Mindakét lelet, ki tudja, hány évezredes múltba enged visszapiillantani? A kőbalta körülbelül négy ezer éves multra, a kőkorszakra emlékeztet, mely az ókor, a barlangi korszak után következett. A kőkorszakban a szelidebb éghajlat, a jobb táplálék következtében az ember érzete kezdett finomodni. Természetadta ruháját, szőrméjét veszíteni kezdte; ruháról, lakásról, sütés- és főzésről kellett gondoskodni, ezekhez azonban eszközökre volt szüksége, ezeket csontokból, kemény kővekből készítette; idomította, csiszolta, fanyélbe foglalta. A talált balta e nembem bámulatos ügyességre vall; alakja csinos, elkészítése tökéletes; a nyél lyukja olyan, mintha géppel furták volna. A kagyló is szép példány; akkora, mint egy közepes kéz. Ezt a diluvium, vagy özönvíz korszak hagyta ott azon a helyen. Ki tudja a sok-sok évezred előtt minő mély lehetett a Nagyrez-töve, melyet az akkori óriási tenger hullámai mostak s ezek hányaták-vetettek azt a kagylót, melyet Olár Nikuláj megtalált. Az ősi hunokról tudjuk, hogy azok már karddal harcoltak, mint a kőbalta bizonyítja, előttük tehát néhány ezer évvel Tölgyesen már emberek tanyáztak.

— **Véletlen halál.** Dánfalván a napokban egy régi faháznak hengereken való tovább mozditása kíséreltetvén meg, a munkások egyikét ifj. Kristály Andrást egy henger elütötte s kapott sérülései miatt másnap meghalt. Azon hengerfa Tamás Mártont is súlyosan megsértette de ennek felgyógyulásához van remény.

— **Helyre igazítás.** A csik-somlyói fillérestélyről lapunk mult számában megjelent közleményből a jelen volt vidéki előkelőségek közül T. Nagy Imréné urnó és Nagy Karolin k. a figyelmetlenségéből kimaradván, valamint a szindarabban szerepelt Szász Gyula helyett Császár Gyula szedetvén, eme figyelmetlenséget ezennel helyre igazítjuk.

— **Lapunk tárczáját, mint mutatóvnyt közöljük Tóth Mór kir. ügyész „A jó madarak” című munkájából, mely e napokban jelent meg Szódi S. kiadásában Karczagon. Ára a tiz és fél ivre terjedő műnek igen csinos kiállításban 2 kor.**

— **A ki az adósságtól szabadulni akar.** Merész módon kerítette kezéde egy kozmási I. K. J. nevű egyén 70 frtról szóló adólevelet mult hó 17-én a mint halljuk. A hitelező K. J. ugyancsak kozmási lakos honnem létében nevezett adós a bezártház ajtó kulcsát egy az ajtó előtt lévő deszka

alól előkerítvén, azzal az ajtót felnyitotta s egy bezárt és feltört ládából adós levelét el lopta. Mint-hogy az az alatt visszatért háziasszony tetteit a szobába találta s a műtétet észrevette, a csendőrségnek az esetet följelentette s bár illető a házban járást beismerte tettét konokul eltagadta, s a motozás sem vezetett eredményre.

— **Dühös vendég.** Mult hó 29-én éjjel után 1/2 órakor Jakab Gyula csik-sztrmartoni vendéglős ajtaján és ablakán egyférfi nagy dörömbölést és ajtó feszegetést produkálván, bebocsáttását követelte. A vendéglős az erőszaknak engedve ajtót nyitott s az ismeretlen egyén nagy káromkodások között rumot kért. Mialatt a vendéglős a kívánt italt előadta a dühös vendég ablakot, iivegeket zuzott össze s mi több a vendéglőst is pofon verte. A dühöngőt Jakab Gyula alvó és vendégei megkötözték s a csendőrségnek átadták, a mely a garazda férfinban menasági István Pétert ismerte fel s kijózanodás végett a járásbírósnak adta át.

— **Hogyan élhet az ember szás esztendőig?** Egy anglus, a ki Birminghamban nagy-számú hallgatóság előtt ismertette a törvényeket, melyeknek figyelembe vétele mellett minden ember mat-huzsálemi kört érhet el, következő életrendi szabályokat állította fel: 1. Tessék 8 óra hosszat aludni, még pedig jobb oldalt fókve. 2. A halószoba ablaka egész éjszaka nyitva legyen. 3. A szoba külsőbe előtt gyékény tartassák. 4. Az ágy falhoz ne érjen. 5. Ne tessék hideg vízben fürdeni, hanem a víz és test hőfoka egyenlő legyen. 6. Reggeli előtt tessék sokat mozogni. 7. Kevés, de jól főtt húst szabad enni. 8. Tejet inni nem szabad. 9. Sok zsirt enni. 10. Semmi részegítő itallal ne tessék élni. 11. Naponkint a szabad levegőn testgyakorlást végezni. 12. Állattal egy szobában lakni nem szabad. 13. Lehetőleg falun kell élni. 14. Ügyelni kell háromfélére az ivó vízre, a nedvességre és levezető csatornára. 15. A munkában változatosságra kell törekedni. 16. Gyakorta és rövid ideig való szabadságra menni. 17. Zabolázd becsavágyadot és 18. Zabolázd temperamentumodat. Ha akad ember a ki ezek szerint cselekszik — mondja a bölcs anglus — nem látom be miért ne élhetne 100 esztendőig.

— **Kincses Kalendárium.** Soha még könyv úgy rá nem szolgált a czimére, mint a Kincses Kalendárium, a melynek 1898-ra szánt köteté most kezdi meg hódító-utját az országban. Igazi kincstára a bölcs tanácsoknak, hasznos tudnivalóknak, a melyeket nélkülük csak egy hosszú élet tapasztalataiból vagy gazdag könyvtárak foliánsaiból gyűjthetne össze az ember. De talán fölszegeles is dicserni ezt az irodalmi munkának is rendkívül értékes könyvet. Tavalyi kiadását, bár a kezdők és ismeretlenek szerénységével mutatkozott be, akkora szeretettel, bizalommal és elragadtatással fogadta a magyar közönség, hogy az idén már régi meghitt barátként kopogtathat mindnyájunk ajtaján. S mint a kit első látogatásakor szívesen fogadnak, virágosabb kedvvel, nagyobb bátorsággal köszönt be újra, s hogy meghálálja a tavalyi vendéglátást, valóban kincset érő ajándékokkal kedveskedik öregeknek és ifjaknak. A Kincses Kalendárium 1898-iki köteté csakugyan olyan, hogy az ember szinte kíváncsi már a jövő esztendő kiadására, mert lehetetlen elképzelni, hogy a tudás és a tapasztalás rengeteg bányáiból mit aknazhat ki még a szerkesztőség, a mi ebből hiányzik s a mivel gazdagabbá, tökéletesebbé teheti utána következő kötetét. Mert meg van ebben a pompás könyvben a megbízható, komoly felelet midan kérdésre, a mely a gyakorlati élet ezer öröme és ezer gondja közt megrohanja az embert, a ki az ilyen tanácsadó nélkül igazán nem tudná, hogy mihez fogjon, hová forduljon. A modern élet, a mely tele van erőt emésztő izgalommal, nem nevel már bölcs patriárkákat, a kik a régi jó időkben minden bajra tudtak orvoságot, hát szüksége van erre a könyvre, a mely igazán az „öreg”-et pótolja a háznál. Tartalmát lehetetlen elmondani, mint a hogy nem lehet bokrétába kötni a rétnek minden virágát, hanem be kell érniük azzal, hogy kabátunkra tűzzük az első szálát, a mely a kezünkbe akadt. Csak azt ismételteljük, hogy mindentudó barátja, tanácsadója a Kincses Kalendárium szegénynek és gazdagnak, fiatalnak és öregnek egyaránt s munkájában, terveiben és szándékaiban hűséges utmutatója gazdának, iparosnak, hivatalnoknak s mindenkinek, a ki az emberi munkáságnak valamely ágát műveli, vagy odáig jutott, hogy pályát kell választania. A könyv külső kiállításában egészen méltó a tartalomnak fényes és praktikus voltához. Színes borítékba kötve egy forint, angol vászonkötésben egy forint ötven krajczár, francia szattyánkötésben két forint husz krajczár. Megrendelhető a kiadó-vállalatnál (Budapest, VIII., Rökk Szilárd-utca 4. sz.) és az ország-nak minden könyvkereskedésben.

— **A Magyar Hirlapról.** A „Magyar Hirlap” első és legnagyobb célja az, hogy a magyar műveltséget terjeszsze s erősítse. Politikája ennél fogva mindenekelőtt magyar. Mindent tesz a magyarságot és nem alkuszik e részben senkivel sem. A „Magyar Hirlap” pártonkivüli újság. Iránya teljesen független, de nem a közjogi ellen-zék felfogása szerint, hanem a politikailag teljesen szabad, le nem kötött gondolkodás szerint. Ilyen módon külön áll a „Magyar Hirlap”; külön és együtt a radikális és szabadelvű közvéleménnyel. A kormány kormányoz a hogy tud, az ellenzék támad, a hogy az ereje bírja; a „Magyar Hirlap” pedig ellenőrzi mindkettőt a közügy javának a szempontjából. Demokrácia! Ez a „Magyar Hirlap” jelszava, vezető gondolata. Le a csemkben rejll hatalommal! Előre a magyar polgárság érdekeivel! Még pedig az egész ország polgárságával, nemcsak azokéval, a kik Budapestet laknak. A gazdaság életbevágó kérdéseivel a lehető legnagyobb a apossággal s a legnagyobb részletességgel foglalkozik a „Magyar

Hírlap. Szépirodalmi közleményei egyetlen egy lapnak sincsenek oly bőséggel és oly változatos, kiváló forrásból, mint a „Magyar Hírlap”-nak. A magyar szépirodalom első férfa, Jókai Mór, a „Magyar Hírlap” számára írja legszebb műveit s legközelebb rendkívül érdekes eredeti új regényt is közli tőle a „Magyar Hírlap”. Kivülre a legjobb erők látják el a tárcaírást és a regénycarnokot, a melyet könyvvalakban bocsát közre a lap. A „Magyar Hírlap” a következő szezomban a szabadságharc jubileumára érdekes és nagybecsű megjelentéssel kedveskedik közönségének. A karácsonyi album, a mely évente irodalmi esemény szokott lenni, már jórésztben készen van. Az idei karácsonyi album, a melyet ismét Penyő Sándor szerkeszt, nem kvartalakunak készült, mint a régiek voltak, hanem nagy októvalakunak. Így olyan lesz a maga 200 oldalával, mint egy testes könyv. Jókai Mór, mindnyájunk dédelgetettje, egyikét írja meg az album számára az ő legszebb dolgozatainak. Melléje sorakozik egy sereg magyar író a javából. Összesen száz híres író műve lesz. Mindez művészi illusztrálva. Márk, Linek, Brod, Lakos stb. adják a remek illusztrációkat. Az előfizetők még karácsony előtt megkapják a gyönyörű albumot. A „Magyar Hírlap” ezenkívül más kedvezményekben is részesíti előfizetőit. A „Kis Világ” című képes heti gyermeklapot negyedévenként 50 krajczárjával kapják; az „Evszak” című gazdag tartalmu, gyönyörűen illusztrált divatlapot pedig féláron, negyedévenként 65 krajczárjával. A Magyar Hírlapra bármely naptól kezdve lehet előfizetni. Egész évre 14 frt. Fél évre 7 frt. Negyed évre 3 frt 50 kr. Egy óra 1 frt 20 kr. A Magyar Hírlap kiadóhivatala Budapest, V., Honvéd-utca 4. szám alatt van. Mutatványszámot kívánatra bárkinek küld a kiadóhivatal.

— Teljes üzletfelosztás miatt ritka alkalom nyílik ékszeresek, arany- és ezüst-árak rendkívüli jutányos beszerzésére a 30 év óta Budapesten Kossuth-Lajos utca 17 sz. alatt tennálló Benedek Gábor és Testvére ékszerész-és órász czégnél. A legizélesebben és legdivatosabban készült ékszerekből, ezüstárakból, mint 13 próbás ezüst evőeszközök, gyertyatartók, girandolok, tálak, kávé- és tea-készletek, valódi svájci órákból felhalmozott árak bámulatos olcsón írott jótállás mellett vásárolhatók most ezen elsőrangú czégnél. 2-5

KÖZGAZDASÁG és IPAR.

Tartsuk fenn földünk termőerejét!

Hazánknak talán egyik vidékén se lehet találni annyi erejében megfogyatkozott, termőképességében kimerült földet, mint általában a Székelyföldön s különösen megyénkben.

Ennek oka egyrészt abban van, hogy a legtöbb gazda a gazdálkodást csak mellék foglalkozásnak veszi, nem törekedik magát abban képezni és csak azon nyomon halad, melyen elődei jártak. Meglehetősen számítani hány gazda van, a ki minden erejét, összes tevékenységét a földművelésre fordítja. Természetes, hogy így abban semmi javítást nem létesíthet, minden jó úgy, a hogyan volt eddig. Így aztán igazuk van, a midőn azt hangoztatják, hogy a gazdálkodásból nem képesek megélni, de azt megint nem akarják tudni, hogy ennek oka a hibás gazdálkodási rendszerben és saját magukban van.

A mostani rendszer, midőn birtokunknak csak felét használjuk, mert másik fele ugarban használatlanul hever s így a kinek 50 hold szántóföldje van, az tulajdonképen csak 25 hold szántó után kap jövedelmet: nem felel meg a helyes gazdálkodási elvnek. Ha ehhez vesszük meg a művelés alatti területen követett azon eljárást, hogy gabonára, megint csak gabonát vetve: valósággal kifosztják a talajt, sőt erre törekszünk a folytonos szántások által a nélkül, hogy a termőerőnek a termés által elvitt csak negyedrészt is vissza tudnók a hiányos trágyázás által származtatni: valósággal rabló gazdálkodást űzünk a magunk, utódainak és nemzetünk nagy kárára.

Számtalan és számtalan elszomorító példát mutat fel a történelem, hogy a mi viszonyainknál a sokkal virágzóbb állapotban lévő vidékekből is mi lett a helytelen gazdálkodás következtében. Csak hogy természetesen nem oly hamar következik be, több nemzedék kihál addig, a míg általánosan érezhető lesz a talaj kimerülés káros hatása. Nem olvastuk-e hogy a zsidók ősi hazája Palaestina milyen volt 2000 évvel az előtt? Földje téjjel-mézzel folyónak mondatik a bibliában. Illatos olajfakkal környezett buza, szőlő s füge táblák köszöntötték a vándort. A későbbi időkben, meg Tacitus, Justin és Josephus is dus termékenységet emlegetik. Most? „Az egykori híres termékeny tér Jeruzsalem és Sichen között 18 órányira mindenütt terméketlen s kopár kősvatag” (Hunfalvi.) Népeisége pedig Dávid király idejében felül haladta az 5 milliót s csak Galileának 240 városa volt, melyek közül a kisebbekben is 15—20 ezer lélek lakott s ma „az egész területen a lakosság fél millió.” Valjon hová lett a dus termőföld, hová annyi millió, meg millió lélek? A föld, mely előbb oly dusan termelt a rabló gazdálkodás következtében elvesztette termőképességét s nem volt képes eltartani azt a népet, mely megrabolta őt. S a nép vagy elpusztul, elsatnyúl ott, vagy keres magának új hazát s beleolvad oly népbe, mely be fogadja őt. Avagy a görög és római nép nem így járt-e? A hősök kivestek s utódaik még árnyuk se lehet. Mi lett a Pelasgok híres hazájából? „A szentelt berkek egykori hazája irtóztatón kiaszva, kopár mered az égető nap sugarai alatt.” Mondja Hunfalvi. Latiumnak termékenységről oly híres területében csak a mostani pontusi mocsarak helyén 23 népes helység állott. Vagy újabbkori adat a spanyol Andalusia, melyről Livius és Strabó magaslatólag emlékeztvén meg, azt mondják, hogy egy elvetett mag 100 hozott.

As arah khalifaság korában a legnépesebb volt területe Európában és 25—30 millió lakost számlált. Parragona városa a rómaiak idejében 1 millió, az arabok alatt 350 ezer s ma már csak 15 ezer lakost számlál. Harrara spangol író az arabok uralma után 600 évvel már az élelmi szerek csekély voltáról panaszkodik ezen vidéken s azt mondja, hogy azon darab földön, a hol előbb ezer mór szántott, most 500 keresztény sem találja meg táplálékát.

Merítsünk tanulságot e népek történetéből! Kerüljük ki ezeknek sorsát. Tartsuk meg földünket a talaj termőerejének fenntartása által, mert kié a föld, azé az ország!

A talaj termőerejét a helyes gazdasági rendszer jó művelés és folytonos vissza pótlás által tarthatjuk meg és fokozhatjuk. Ezekről a tekintetes szerkesztő ur engedelméből majd a következőkben. Puskás J.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
MOLNÁR JÓZSEF.
FŐMUNKATÁRS GYERGYÓBAN:
VÉRTES LAJOS.
KIADÓ-és LAPTULAJDONOS:
GYÖRGYJAKAB MÁRTON.

Sz. 2516—1897.

ki.

Pályázat.

Csik-Szereda rendezett tanácsu városban a gazdasági tanácsosi és pénztárnoki állás lemondás-folytán megüresedvén, arra pályázatot hirdetek.

A gazdasági tanácsos évi javadalmazása 300 forint.

A pénztárnoké évi 500 frt.

Felhívtnak mindazok, kik ez utóbbi állást elnyerni óhajtnák, hogy életkorukat s eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt sajátkezüleg irt s szabályszerűleg bélyegzett pályázati kérvényüket folyó évi december 9-ig alólírott polgármesterhez adják be.

A pénztárnoki állásra vonatkozólag adóhivatal vagy pénzügyigazgatóságnál szolgált egyén előnybe részesíttetik.

Csik-Szereda, 1897. november 22-én.

Elthes Jakab,
polgármester.

3—3

Mélyen leszállított árak!

**KARÁCSONYI ÉS ÚJÉVI
NAGY OCCASION.**

Mélyen leszállított árak!

A nagyérdemű városi és vidéki közönség becses figyelmébe ajánlom, hogy nagy raktáromon tulhalmazott divatos czikkeket mai naptól leszállítottam.

U. m.: Női kabátok 4 frttól, gallérok 6 frttól, bundák 25 frttól feljebb; női divatos ruhakelmék, posztók, flanelek, Cretonok és a legjobb mosó barchetek, női, férfi és gyermek czipők, a legjobb minőségű vásznok, kötött és bőrkesztyük, tutó szőnyegek 25 krtól feljebb.

Az árok meggyőződéséről becses látogatásukat kérve

maradok tisztelettel

BARCSAY K.
NŐI ÉS FÉRFI DIVATÜZLETE
CSIK-SZEREDÁN.

Mélyen leszállított árak mától fogva!

A „The Gresham”

ANGOL ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG
Londonban

(alapított: 1848. évben)

folyó évi szeptember hó 1-étől kezdve életbe léptette az új

Jelzalog-kölcsön biztosítási módozatot,

a mely lehetővé teszi minden föld-, vagy házbirtokosnak, a kinek ingatlana jelzalog-kölcsönnel van terhelve, hogy egy ilyen jelzalog-kölcsön biztosítás megkötése által, csekély díjfizetés ellenében családjának azon kedvezményt biztosítsa, hogy azon esetben, ha ő a kölcsön törlesztés-időtartama alatt bármikor meghalna, a jelzalog-kölcsönnel megterhelt birtoka tehermentesül maradjon a családnak.

Ilyen jelzalog-kölcsön a biztosítás megkötése által egy igen csekély évi díj ellenében azon kötelezettséget vállalja magára a társulat, hogy a szerződő félnek a kölcsön-törlesztési időtartamon belül bármikor beálló halálakor, a birtokot még terhelő jelzalog-kölcsön összeget az illető kölcsönadó pénzügyintézetnek azonnal visszafizeti és a családot a tehermentes birtok élvezetébe juttatja.

Ezen biztosításnak megkötésénél teljesen mindegy, hogy a kölcsön mostani avagy régiebb keletű, mivel az évi díj csak a még hátralékos időtartam alapján számíttatik.

A feltételek világosak és mindenki által könnyen megérthetők. — A felvételi eljárás semmiféle nehézséggel nem jár.

Részletes fölvilágosításokkal szolgál:

a „The Gresham” angol életbiztosító társaság
Jelzalog-kölcsön osztályának erdélyrészi vezérképviselője

Szepessy Lajos,

Kolozsvárt, Troncsán-tér 1. sz., (saját ház.)

Hirdetmény

a csik-szereda-gyimesi vasutépítő vállalatnál mindennemű butorok, asztalterítékek, konyha berendezések stb. eladók.

Bővebbet a vasuti vállalat irodájában.

Szám 2268 - 1897.

ki.

Árverési hirdetmény.

Csik-Szereda város tanácsa által folyó 1897. évi december hó 16-ik napjának délelőtti 9 órákor a város tanácsháza nagytermében megkezdődőleg nyilvános árverésen a többet ígérőnek az 1898-ik év január 1-től az 1900-ik december 31-éig, tehát 3 évi időtartamra haszonbérbeadottnak:

- 1-ször. A belpiacz vám jövedelme 2100 frt.
- 2-szor. A külpiazcz vám jövedelme . . . 2000 frt.
- 3-szor. A marha behajtási vám jövedelme 1000 frt.
- 4-szer. Sertéspiacz vám jövedelme . . . 50 frt.
- 5-ször. Barompiazcz korcsma jövedelme 50 frt.
- 6-szor. Kompona vám jövedelme . . . 40 frt.

Évenként fizetendő haszonbéri összeg mellett.

7-szer. Árverezni szándékozók tartoznak az árverezés napján a kikiáltási összeg 10%-át bánatpénzül letenni, mely bánatpénz a város pénztárába helyeztetvén el, vállalkozónak utolsó részleltetésébe fog betudatni.

8-szor. A vállalat után járó minden terheket, bélyeg- és kincstári illetékeket vállalkozó hordozza.

Egyéb feltételeket vállalkozni kívánók bármikor az árverezés megtörténte előtt a hivatalos órák alatt délelőtti 9-től 12-ig, délután 2-től 5-ig a város tanácsházánál a polgármesteri irodában betekintheik s magoknak bővebb felvilágosítást is szerezhetnek.

Csik-Szereda, 1897. december hó 6-án.

Élthes Jakab,
polgármester.

1-2

Sz. 6798—1897.

tag.

Hirdetmény.

Alólirt kir. törvényszék közhírré teszi, hogy Dávid István és érdek társai által Csik-szereda város határa tagosítása iránt beadott kérés folytán a megengedhetőség felett Éltes Zsigmond kir. ítélő táblabíró által tartandó tárgyalásra határnapul 1898. évi január hó 17. napjának reggeli 9 órája Csik-Szereda város házához kintüzetik, melyre a csik-szeredai összes birtokosok oly figyelemzetéssel hivatnak meg, hogy a kérvényt ezen kir. törvényszéknél s a város házában megtekintetnek és hogy a meg nem jelent felek úgy tekintetnek, mint a kik a tagosításba bele egyeznek.

A kir. törvényszék üléséből.

Csik-Szereda, 1897. november 23.

Gyárfás László, elnök. **Wettenstein Mór,** jegyző.

Sz. 403/1897. vh.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a csikszentmártoni kir. járásbírósnak 1897. évi 4207. p. számú végzése következtében dr. Molnár László ügyvéd által képviselt tsnádi Ferencz József javára odavaló Korodi Bálint és társai ellen 107 frt s jár. erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás után lefoglalt és 307 frt 80 krra becsült tűzifa, szekerek, széna, gabona, butorok stb.-ből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a csikszentmártoni kir. járásbírósnak 4948—1897. számú végzése folytán 107 frt tőkekövetelés és eddig összesen 41 frt 84 krrban bíróság már megállapított költségek erejéig Tsnád községében leendő eszközzésére 1897. évi december hó 13 ik napjának d. e. 9 órája határidőül kintüzetik, és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is el fognak adatni.

Kelt Csik-Szentmártonon, 1897. évi nov. 28.

Gondos István,
kir. bírósági vjhajtó.

Sz. 4902—1897. tlkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A gy.-szentmiklósi kir. járásbírósnak, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a gyergyói I. mezőgazdasági előleg-egylet végrehajtatónak ditrói Bajkó Balázs és neje Bajkó Anna végrehajtást szenvedők elleni 120 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a csik-szeredai kir. törvényszék (a gyergyó-szentmiklósi kir. járásbírósnak) területén lévő Ditró község határában fekvő a ditrói 421. sz. tjkvben A † 673. hrsz. alatti 18 frt, 901., 904/1., 904/a. hrsz. alatti 160 frt, 5694. hrsz. alatti 5 frt, 5857., 5860. hrsz. alatti 8 frt, 6051., 6053., 6054. hrsz. alatti 10 frt, 7135. hrsz.

alatti 3 frt, 7321. hrsz. 8 frt, 7742. hrsz. alatti 4 frt, 15239. hrsz. alatti 5 frt, 15616. hrsz. alatti 6 frt, 15654. hrsz. alatti 6 frt, 15952. hrsz. alatti 1 frt, 16368/2. hrsz. alatti 1 frt, 16401. hrsz. a. 61 frt, 16461. hrsz. alatti 3 frt, 19088., 19095. hrsz. alatti 7 frt, 19102/1. hrsz. a. 4 frt, 19191. hrsz. a. 4 frt, 19301., 19302. hrsz. a. 6 frt, 19310. 1 frt, 19346. hrsz. a. 3 frt, 19348. hrsz. a. 3 frt, 19350. hrsz. a. 3 frt, 19358., 19360. hrsz. a. 7 frt, 19414. hrsz. a. 1 frt, 19436. hrsz. a. 2 frt, 20362., 20365. hrsz. a. 7 frt, 20369. hrsz. a. 2 frt, 20376. hrsz. a. 4 frt, 20379., 20380. hrsz. a. 9 frt, 20385. hrsz. a. 7 frt, 20390., 20394. hrsz. a. 4 frt, 24070. hrsz. a. 9 frt, 25036. hrsz. a. 6 frt, 26294., 26296. hrsz. a. 6 frt, 26454. hrsz. a. 4 frt, 26493. hrsz. a. 5 frt, 26500. hrsz. a. 2 frt, 28691. hrsz. a. 2 frt, 32935. hrsz. a. 3 frt, 33040. hrsz. a. 4 frt, 33779. hrsz. a. 4 frt, 35233. hrsz. a. 7 frt, 36067. hrsz. a. 3 frt, 36934. hrsz. a. 2 frt, 36941. hrsz. a. 2 frt, 36944. hrsz. a. 3 frt, 36951. hrsz. a. 3 frt, 36810. hrsz. a. 5 frt, 33697. hrsz. 1 frt, 36946. hrsz. a. 3 frt, 36956. hrsz. a. 2 frt, 33698. h sz. a. 10 frt. 902. hrsz. a. 5 frt, a ditrói 1210. sz. tjkvben A † 8046. hrsz. a. 2 frt, 8325. hrsz. alatti 10 frt, 28510. hrsz. a. 5 frt, 29511. hrsz. a. 5 frt, 28691. hrsz. 2 becsértékű egész ingatlanokra az árverést ezen becsértékekben ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1898. évi január hó 28-ik napján délelőtti 9 órákor Ditró község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, készpénzben, vagy az 1881. 60. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ban kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Gy.-Szentmiklóson, 1897. évi szeptember hó 2-ik napján.

A kir. járásbírósnak, mint telekkönyvi hatóság.

Páll Venczel,
kir. aljbíró.

4000 darab hántott száraz boronafa az Olt szádában (Balánbányától 1 óra járásnyira) az ut mellett ászokra rakva azonnal eladó.

Ertekezhetni Czifra Ferencz és Fiai cégnél Gy.-Szentmiklóson.

Sz. 413—1897. vh.

Árverési hirdetmény

csikszentgyörgyi Soós Lajos elleni csődügyben.

Alólirt bírósági végrehajtó az 1881. LX. t. cz. 102. § sa értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a csikszeredai kir. törvényszék 1897. évi 7360. p. sz. végzése következtében Kammer és Jekelius s társai csődkerők javára csikszentgyörgyi kereskedő Soós Lajos elleni csődügyben a csikszeredai kir. törvényszéknek 6862—1897. sz. alatt 1897. november hó 4-én felvett csődleltár 1—268. tétel szám alatt összeirt és birói zár alá vett bolti árucikkek nevezetesen: Vattmold, oxford, gyoles, takács, karton, szöttes, szatin, parket, inlett, kendők, hársás darabok, harisnyák, kesztyűk, zsinorok, különböző tük, faszeg, fűszerek, vasárúk, gyufa, dobány és pénztárczák, talp-bőrök, mérlegek stbbiből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek megtartására 1897. évi decz. 21-ike és következő napjai tüzetnek ki határidőül, mindig d. e. 9 órákori megkezdéssel Csik-Szentgyörgygyön Soós Lajos lakásán.

Mihez venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok készpénzfizetés mellett fognak eladatni a legtöbbet ígérőnek.

Kelt Csik-Szentmártonon, 1897. nov. 27.

Gondos István,
kir. bir. vhtó.

2-2

MEGHÍVÓ.

1-2

A csiki vasutépítkezési és ölelmezési részvénytárság felszámolás alatt folyó 1897. decz. 19-én d. e. 9 órákor

k ö z g y ü l é s t

tart Csik-Szeredában a „Csillag“ vendéglőben, melyre a részvényesek ezennel meghivatnak.

A közgyűlés tárgyai:

1. Felszámoló bizottság jelentése.
2. Zárszámolás előterjesztése.
3. Határozat a meglevő vagyron felosztása iránt.
4. Indítványok a felszámoló bizottság által. A részvények a közgyűlésen vagy előzőleg a társaság hivatalos helyiségében teendők le.

Csik-Szereda, 1897. decz. 2.

Csiki vasutépítkezési és ölelmezési részvénytársaság felszámoló bizottsága.

VÁKÁR-FIVÉREK

fűszer, csemege és diszműáru üzletébe Gy.-Szentmiklóson

karácsonyra nagy választéku igen diszes ujdonságok érkeztek, melynek megtekintése a t. közönség figyelmébe ajánltatik.

Az üzlet mellékhelyiségében nagy karácsonyi játékaru kiállítás külön e célra rendeztetett be; azonkívül mindennemű fűszer, csemege és déli gyümölcs, francia bonbonok, több fajta teák, valódi angol rum, Charles-Cabos-féle tea-sütemény; továbbá toilette cikkek és francia parfümök nagy választékban kaphatók.

1-3

AZ ERDÉLYI RÉSZEK LEGUJABBAN BERENDEZETT

KÖNYVKÖTÉSZETE.

Tisztelettel ajánlom a nagyérdemű helybeli és vidéki közönségnek, állami és magánhivatalok, tanodák, könyvtárak, pénztintézetek előljáróinak a mai kor igényeinek legjobban megfelelő jól berendezett

— Könyvkötő üzletemet. —

Legintányosabb árban készitek minden könyvkötészeti szakba vágó munkát, a leg-egyszerűbb kötéstől a legdiszesebbig.

Diszkötésü minták bármikor betekintheők lakásoman
(Csik-Szeredában, templom-utca Borbáth-féle ház.)

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesitek, melynélfogva ugy a vidéki, mint a helybeli nagyérdemű közönség szives pártfogását kéri kiváló tisztelettel

LÉTZ JÁNOS.

Sz. 12167—1897.

I. ai.

Pályázati hirdetemény.

A k.-alsziki főszolgabírói járásban Csik-Szentmárton székhelyiél, egy járásorvosi állás áthelyezése folytán megüresedvén, arra ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom tehát mindazokat, kik ezen évi ötszázötvenöt (555) forinttal, egyszázötven (150) forint utazási általánnyal, a vármegye törvényhatósága által adott hatvanöt (65) forint 40 krajt segélyösszeggel és nyugdíjra való jogosultsággal egybekötött állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t.-cz. 9. §-ában és belügyminiszter urnak 1893. évi szeptember 30-án 80099. szám alatt kelt körrendeletében irt minősítését igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket, a vármegye alispánjához czimzetten legkésőbb folyó évi deczember hó 31-ig nyújtsák be.

Csik-Szeredán, 1897. évi november hó 29.

Becze Antal,
alispán.

2—3

Patkányvész.

Patkányok és egerek kipusztítására való gyors és biztos hatású szer, embereknek és háziállatoknak nem ártalmas. 1 doboz ára 35 krajt. Postaszékküldés legalább 3 dobozonként. Kapható

Theil Frigyes
gyógyszertárban
Csik-Szépvizén.

2—10

Magas jutalékban

részesülnek megbízható szolid ügynők, kik törvénytörőleg megengedett sorsjegyeknek, részletfizetésre való eladásával, egy nagy pénzintézet (részvénytársaság) számlájára foglalkozni óhajtának. Ajánlatok „Confidentia” czimén: Eckstein Bernát hirdetési irodájába Budapest V., Fűrdő-utca 4. szám intézendők.

2—5

KÖHÖGÉS, 10—10

rekedtség és elnyálkásodás ellen a legjobb hatású szer a RÉTHY-féle

pemetefü-czukorka,

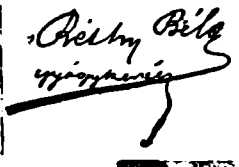
mely ezen bajokat gyorsan megszünteti. — Kapható minden gyógyszerárban. Egy doboz ára 30 krajt,

5 dobozzal 1 forint 50 krajtért bérmentve küld

RÉTHY BELA

gyógyszerész Békés-Csabán.

Csak akkor valódi, ha minden doboz fenekén aláírásom látható.

A ki egy olcsó és mégis kitűnő

budapesti újságot akar olvasni, az rendelje meg bármely postahivatal útján a naponként 14—24 oldalnyi terjedelemben megjelenő

BUDAPEST

képes politikai napilapot.

Hetenként egy élelapp-melléklettel, állandóan kitűnő tárczákkal és érdekes regényekkel; a napi események gyors és részletes ismertetése és megbízható napi jelentés a gabona, valamint egyéb üzleti cikkek áráiról.

A „Budapest” az összes lapok között legnagyobb mennyiségben jelenik meg, a mi azt bizonyítja, hogy egy iránya, valamint egyéb üzleti cikkek áráiról.

45,000—50,000 példány,

sőt fontosabb eseményeknél még több példányban nyomtatik.

Kedvesemények: újévkor minden előfizető egy szép naptárt kap ingyen, hetenkint pedig egy sorsjegy és értékes könyvek sorsoltatnak ki.

Előfizetési árak:

Helyben:		Vidékre:	
Egész évre 10 frt — kr.	Egész évre	12 frt.	
Fél évre 5 „ — „	Fél évre	6 „	
Negyedévre 2 „ 50 „	Negyedévre	3 „	
Egy hóra — „ 85 „	Egy hóra	1 „	

Mutatványszámot kívánatra ingyen küld

a „Budapest” kiadóhivatala

Budapest, Szentkúty-utca 3. sz.

3—4

VILLAMOS
világítás, távbeszélés és távirda-berendezésekre, valamint e szakmába vágó egyéb munkálatok és javításokra helyben és vidéken ajánlkozik tisztelettel alulirt.

Költségvetésekkel, valamint bővebb felvilágosításokkal ingyen szolgálók.
Itteni tartózkodásom 1898. január 31-ig tart.
1—3

Herczka Gyula.

Elsőrangu hazai gyártmány.

Gőzcséplők

Pontos czim:

ELSŐ MAGYAR
GAZDASÁGI GÉPGYÁR
RÉSZVÉNYTÁRSULAT
B U D A P E S T.

Magyarország legnagyobb és egyedüli gazdasági gépgyára mely a gazdálkodáshoz szükséges

ÖSSZES gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

4—12 Részletes árjegyzékkel és szakszerű felvilágosítással díjmentesen szolgálunk.

Borpresek. Szecskavágók. Morzsolók. Vetőgépek.

Védjegy. 9—12

F E R E N C Z- pálinka (Sósborszesz)

VÉRTES gyógyysz.-féle

használatban a leghatásosabb. 1 üveg 1 és 2 korona.

FŐRAKTÁR: Gy.-Szentmiklós és vidékére: Vákár-fivéreknél.

Azonkívül kapható:

Csik-Szeredában: Gözsy Árpád gyógytárában és Nagy Gyula kereskedésében.
Székely-Udvarhely: Bodrogi A., ifj. Derzsy Antal, Farczady K. K., Gál János, Gergely János és Máthé János kereskedésnél.
Sz.-Keresztúron: Jaeger J. gyógytárában és Lengyel László kereskedésében, valamint közvetlen

Vértés Lajos Sas-gyógytárában Lugoson.

Vákár Fivérek borkereskedése
Gyergyó-Szent-Miklóson.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, miszerint sikerült az általános jó hírnévnek örvendő

Nagys. özv. Pálffy Ferenczné urnő
Küköllőmentén Vámos-Udvarhelyi pinczejéből több fajta borokat megvásárolni.

Ennél fogva tehát azon szerencsés helyzetben vagyunk, hogy daczára az előre látható silány bortermésnek képesek vagyunk jó asztali borokat 56 liter vételnél 26 krtól 30 krig, jó pecsenye borokat 35 krtól 40 krig, továbbá igen finom faj borokat 50 krtól 80 krig árusíthatni. — Kevesebb vételnél azonban literenként 6 krral drágább. 1 liter jó asztali bor üvegestől 44 kr, pecsenyebor 50 kr. Üres üvegek 8 krba vissza vétetnek.

Szives megrendeléseket a legnagyobb készséggel eszközölve maradunk, kiváló tisztelettel

Vákár Fivérek.

8—9